

บทความวิจัย

ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล
The Needs for Developing High-Efficiency Learning Management in the Digital Era

ครรชิต พิมใจ^{1*} และ ดวงกมล ไตรวิชิตคุณ²
Kanchit Pimjai^{1*} and Duangkamol Triwichitkhun²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากรอบแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล และ 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล โดยใช้การวิจัยผสมวิธีแบบขั้นตอนเชิงสำรวจ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษากรอบแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา จัดกลุ่มและสร้างบทสรุปของข้อมูล ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 112 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ผลการวิจัย พบว่า 1) กรอบแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ 2) ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้, ความต้องการจำเป็น, ยุคดิจิทัล, การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูง

Article Info: Received 4 July, 2024; Received in revised form 17 November, 2024; Accepted 17 November, 2024

¹ นิสิตดุษฎีบัณฑิตสาขาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อีเมล : pimjai_kanchit@kkumail.com

Ph.D. candidate in Division of Educational Management, Department of Educational Policy, Management, and Leadership,

Faculty of Education Email: pimjai_kanchit@kkumail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อีเมล : duangkamol.t@chula.ac.th

Lecturer in Division of Educational Research Methodology, Department of Educational Research and Psychology,

Faculty of Education Email: duangkamol.t@chula.ac.th

* Corresponding author

Abstract

This research aims to 1) study the conceptual framework for high-efficiency learning management in the digital era, and 2) investigate the needs for developing high-efficiency learning management in the digital era. The study employs a mixed-methods research design divided into two phases. Phase 1 involves qualitative research to address the conceptual framework for high-efficiency learning management in the digital era, with data collected from four selected experts using purposive sampling. The research tool was an interview guide, and the qualitative data was analyzed through content analysis, categorization, and summarization of findings. Phase 2 involves quantitative research to address the needs for developing high-efficiency learning management in the digital era, with a sample group of 112 school administrators and teachers selected through simple random sampling. The research tool was a questionnaire, and quantitative data analysis was conducted using mean, standard deviation, and modified priority needs index. The findings demonstrate that: 1) The conceptual framework for high-efficiency learning management in the digital era include curriculum development, learning management, learning media and technology, and learning assessment. 2) The needs for developing high-efficiency learning management in the digital era is developing school curricula that respond to changes in the digital era.

Keywords: learning management, needs, digital era, high-efficiency learning management

บทนำ

ปัจจุบันโลกได้เข้าสู่ยุคดิจิทัลเกิดการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตรวมถึงการเรียนรู้ของคน จากการพัฒนาของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีการขับเคลื่อนไปอย่างรวดเร็วนี้ ทำให้โลกแห่งการเรียนรู้พัฒนาไปอย่างมาก ดังนั้น เทคโนโลยีจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและเป็นเครื่องมือที่สำคัญเพื่อการเรียนรู้และประสบการณ์แก่ผู้เรียน โดยพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเริ่มปรับเปลี่ยนไป (พงษ์พัชรินทร์ พุทธิพงษ์, 2564) เห็นได้จากผลสำรวจของ WEF Global เกี่ยวกับพลเมืองดิจิทัล (digital native) ผ่านการสำรวจออนไลน์ที่ชื่อว่า DQ Screen Time Test ซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วยนั้น พบว่า พฤติกรรมของเด็กไทยส่วนใหญ่ใช้เวลาบนเว็บไซต์มากกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วโลกถึง 3 ชั่วโมง โดยใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือสูงถึง 73% (The reporter Asia, 2564) เห็นได้ว่า ผู้เรียนในยุคดิจิทัลนั้นมีภูมิคุ้มกันในการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นอย่างดี ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องวางแผนและออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้ตามความสนใจของตนเอง สามารถศึกษาหรือเรียนรู้ได้ตามที่ต้องการ ทั้งในส่วนของเนื้อหา เวลา และสถานที่ ส่งผลให้การจัดการศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับตัวเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียน โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านต่าง ๆ ของพลเมืองในยุคดิจิทัล จึงควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ เรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อสร้างเสริมพัฒนาการตามช่วงวัย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564)

การมอบนโยบายและแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประกอบด้วยสายสามัญและสายอาชีพ ด้วยนโยบาย “เรียนดี มีความสุข” เพื่อเป้าหมายในการจัดการศึกษา

เพื่อความเป็นเลิศและการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชีวิต โดยเฉพาะการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา มีระบบหรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ นำสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อเป็นแหล่งสืบค้นข้อมูล เช่น AI มาช่วยในการจัดการเรียนการสอน โดยผู้เรียนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษาของชาติ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานที่ทำให้การพัฒนาทักษะและศักยภาพของผู้เรียนและครูผู้สอนให้ก้าวทันยุคดิจิทัล เกิดการเรียนรู้อย่างไร้ขีดจำกัด (อานนท์ วิชาพันธ์, 2567) ดังนั้น การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในการศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัลนั้น ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ หลักสูตร การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ดิจิทัลและการประเมินผลการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2566; Kukulska-Hulme & Traxle, 2013) เพื่อที่จะบริหารการศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด จากเหตุผลที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารอบแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัลว่าเป็นอย่างไร แล้วนำไปศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งสายสามัญและสายอาชีพเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. ศึกษากรอบแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล
2. ศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยผสมวิธีแบบขั้นตอนเชิงสำรวจ (exploratory sequential design) (Creswell & Creswell, 2018) โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เชิงคุณภาพ ศึกษากรอบแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล

1. ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน โดยการเลือกเฉพาะเจาะจง โดยมีเกณฑ์คุณสมบัติการคัดเลือก คือ
 - 1) เป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
 - 2) มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งไม่ต่ำกว่า 10 ปี และ 3) ได้รับรางวัลการบริหารสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้หรือด้านการยกระดับคุณภาพสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล จำนวน 4 ข้อคำถาม โดยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเพื่อหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ทั้งฉบับเท่ากับ 1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยประสานและติดต่อขอสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเองและนัดวันและเวลาสัมภาษณ์ตามกับผู้ทรงคุณวุฒิสะดวก รวมระยะเวลาสัมภาษณ์ 45 นาที

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ระยะที่ 2 เชิงปริมาณ ศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล

1. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยแบ่งออกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 10 คน ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 10 คน ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 47 คน และครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 45 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 112 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย แบบใช้คอมพิวเตอร์สุ่มชื่อโรงเรียนที่เป็นประชากร และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย แบบจับสลากกับผู้ที่ให้ข้อมูลที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านสื่อและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ และ 4) ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ โดยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ทั้งฉบับเท่ากับ 1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผ่านแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Form

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถามกลับคืน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS และการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index; PNI_{modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2558) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษากรอบแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล พบว่า กรอบแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและโลกในยุคดิจิทัล 2) การจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ครูเป็นผู้ชี้แนะและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน และการวางแผนและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน 3) สื่อและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การนำสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และ 4) การประเมินผลการเรียนรู้ ได้แก่ การประเมินความสุขจากการเรียนรู้ของผู้เรียน การประเมินความชอบและความถนัดในตนเองของผู้เรียน การประเมินจากทักษะทางดิจิทัลในการเรียนรู้ของผู้เรียน การประเมินทักษะการคิดของผู้เรียน การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนและการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองผู้เรียน ดังรายละเอียดการสัมภาษณ์ดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย 2 ประเด็น คือ

1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ดังจะเห็นได้จากข้อความต่อไปนี้ :

“การปรับเปลี่ยน เปลี่ยนแปลง เราต้องรู้เทรนด์ว่า ผู้เรียนต้องการอะไร ยึดความชอบของผู้เรียนเป็นหลัก อย่างที่โรงเรียนก็กำลังปรับหลักสูตรสถานศึกษาที่ยึดความชอบของผู้เรียนเป็นหลัก”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, 27 กุมภาพันธ์ 2567)

2) การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและโลกในยุคดิจิทัล ดังจะเห็นได้จากข้อความต่อไปนี้ :

“ต้องอาศัยการวางแผนเป้าหมาย [ผลลัพธ์การเรียนรู้] ที่ต้องการให้เด็กไปถึง และต้องสะท้อนให้เขาเห็นให้ได้...เขา [ผู้เรียน] ก็รู้ว่าเขาทำไปเพื่ออะไร และเอาตัวรอดในสังคมยุคดิจิทัลได้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, 28 กุมภาพันธ์ 2567)

1.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 ประเด็น คือ

1) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ดังจะเห็นได้จากข้อความต่อไปนี้ :

“ต้องให้เขา [ผู้เรียน] รู้จักแชร์หรือการทำงานร่วมกัน คือ การมีส่วนร่วมในการคิดร่วมกันแก้ปัญหา ทำให้ได้คำตอบที่ดีที่สุดภายใต้บริบทของเขาเองว่า เขาจะเลือกอันไหน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, 28 กุมภาพันธ์ 2567)

2) ครูเป็นผู้ชี้แนะและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังจะเห็นได้จากข้อความต่อไปนี้ :

“ครูทำหน้าที่เป็นโค้ช เป็นครูโค้ชที่คอยให้คำแนะนำ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะ สามารถเกิดการเรียนรู้พัฒนาตนเองต่อไปได้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, 28 กุมภาพันธ์ 2567)

3) การวางแผนและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน ดังจะเห็นได้จากข้อความต่อไปนี้ :

“ขั้นตอนการสอน ว่าจะใช้วิธีการไหนที่จะไปถึงเป้าหมายปลายทาง [ผลลัพธ์การเรียนรู้] และไม่ได้ให้ครูเป็นคนออกแบบแค่คนเดียว จะใช้วิธีการให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ของเขาด้วยตนเอง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, 28 กุมภาพันธ์ 2567)

1.3 ด้านสื่อและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1 ประเด็น คือ

1) การนำสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังจะเห็นได้จากข้อความต่อไปนี้ :

“การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย การสร้างแรงจูงใจและบรรยากาศสภาพแวดล้อมในการเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, 28 กุมภาพันธ์ 2567)

1.4 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 ประเด็น คือ

1) การประเมินความสุขจากการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังจะเห็นได้จากข้อความต่อไปนี้ :

“จะวัดจากความสุขของนักเรียนก่อน ความสุขจากที่เขาได้เรียนและได้เลือก”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, 28 กุมภาพันธ์ 2567)

2) การประเมินความชอบและความถนัดในตนเองของผู้เรียน ดังจะเห็นได้จากข้อความต่อไปนี้ :

“ประเมินผลว่า เด็กเขารู้ตัวตน รู้ตนเองว่า ชอบอะไร อยากไปเรียนอะไร นั่นคือ การที่เด็กรู้จักตนเอง รู้ตัวตน ตอบโจทย์เป้าหมายชีวิตตนเองได้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, 27 กุมภาพันธ์ 2567)

3) การประเมินจากทักษะทางดิจิทัลในการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังจะเห็นได้จากข้อความต่อไปนี้ :

“วัดได้จากความรู้ ทักษะ ความสามารถของผู้เรียนทางด้านดิจิทัล การนำไปประยุกต์ใช้จนสามารถสร้างสรรค์เกิดนวัตกรรมได้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, 28 กุมภาพันธ์ 2567)

4) การประเมินทักษะการคิดของผู้เรียน ดังจะเห็นได้จากข้อความต่อไปนี้ :

“จะต้องมีกระบวนการในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะการคิด สามารถที่จะพัฒนาตนเองเกิดความคิดสร้างสรรค์สามารถต่อยอดความรู้ต่อไปได้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, 28 กุมภาพันธ์ 2567)

5) การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ดังจะเห็นได้จากข้อความต่อไปนี้ :

“ท้ายที่สุด เราก็ต้องดูความก้าวหน้าของเด็ก [ผู้เรียน] ด้วย เด็กจะมีพัฒนาการไปถึงเป้าหมาย [ผลลัพธ์การเรียนรู้] ที่เราวางไว้หรือเปล่า...ดูผลลัพธ์หรือผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, 28 กุมภาพันธ์ 2567)

6) การประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองผู้เรียน ดังจะเห็นได้จากข้อความต่อไปนี้ :

“สิ่งที่จะดึงออกมาจากตัวเด็กหรือผู้ปกครองในการวัดอีกมุมหนึ่งในผลลัพธ์ คือ ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่เขาเห็นพัฒนาการของลูกตนเอง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 2, 28 กุมภาพันธ์ 2567)

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 1

ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัลในภาพรวม

การจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			ความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)	
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล	$(I - D/D)$	ลำดับที่
1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา*	3.72	0.79	ปานกลาง	4.65	0.46	มากที่สุด	0.25*	1*
2) การจัดการเรียนรู้	3.93	0.73	ปานกลาง	4.69	0.42	มากที่สุด	0.19	4
3) สื่อและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้	3.90	0.78	ปานกลาง	4.71	0.48	มากที่สุด	0.21	3
4) การประเมินผลการเรียนรู้	3.80	0.86	ปานกลาง	4.68	0.47	มากที่สุด	0.23	2
รวม	3.84	0.70	ปานกลาง	4.69	0.41	มากที่สุด	-	-

ข้อมูลจากตาราง 1 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัลจากค่าดัชนีความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.25$) ลำดับที่ 2 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.23$) ลำดับที่ 3 ด้านสื่อและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.21$) และลำดับที่ 4 ด้านการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.19$)

ตาราง 2

ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

การจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			ความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)	
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล	$(I - D/D)$	ลำดับที่
1. สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนรายบุคคล	3.65	0.94	ปานกลาง	4.63	0.57	มากที่สุด	0.27	2

ตาราง 2 (ต่อ)

ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

การจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			ความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)	
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล	(I – D/D)	ลำดับที่
2. สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคดิจิทัล*	3.68	0.90	ปานกลาง	4.71	0.50	มากที่สุด	0.28*	1*
3. สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ตอบสนองต่อเป้าหมายและอาชีพของผู้เรียน	3.80	0.97	ปานกลาง	4.71	0.54	มากที่สุด	0.24	3
4. สถานศึกษากำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนรายบุคคล	3.75	0.90	ปานกลาง	4.63	0.59	มากที่สุด	0.23	4
5. สถานศึกษากำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคดิจิทัล	3.70	0.88	ปานกลาง	4.57	0.57	มากที่สุด	0.24	3
รวม	3.72	0.79	ปานกลาง	4.65	0.46	มากที่สุด	-	-

ข้อมูลจากตาราง 2 พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคดิจิทัล ($PNI_{modified} = 0.28$)

ตาราง 3

ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล ด้านการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล ด้านการจัดการจัดการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			ความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)	
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล	(I – D/D)	ลำดับที่
6. ครูและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน*	3.73	1.02	ปานกลาง	4.63	0.59	มากที่สุด	0.24*	1*
7. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่มในชั้นเรียน	4.05	0.85	มาก	4.67	0.54	มากที่สุด	0.15	4
8. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านสถานการณ์ปัญหาเพื่อเสริมสร้างกระบวนการคิดต่างๆ เช่น คิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา ฯลฯ	3.89	0.85	ปานกลาง	4.67	0.51	มากที่สุด	0.20	3
9. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	3.82	0.88	ปานกลาง	4.66	0.56	มากที่สุด	0.22	2
10. ครูเป็นผู้ชี้แนะและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.17	0.80	มาก	4.81	0.41	มากที่สุด	0.15	4
รวม	3.93	0.73	ปานกลาง	4.69	0.42	มากที่สุด	-	-

ข้อมูลจากตาราง 3 พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า ข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ ครูและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน ($PNI_{modified} = 0.24$)

ตาราง 4

ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล ด้านสื่อและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล ด้านสื่อและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			ความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)	
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล	(I – D/D)	ลำดับที่
11. ครูวางแผนนำสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่หลากหลาย	4.03	0.82	มาก	4.78	0.52	มากที่สุด	0.19	3
12. ครูสร้างหรือพัฒนาสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนอยู่เสมอ	3.85	0.92	ปานกลาง	4.74	0.53	มากที่สุด	0.23	2
13. ครูนำสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนอยู่เสมอ	4.01	0.88	มาก	4.76	0.52	มากที่สุด	0.19	3
14. ผู้เรียนใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ในชั้นเรียน	3.94	0.90	ปานกลาง	4.69	0.59	มากที่สุด	0.19	3
15. ผู้เรียนใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้นอกชั้นเรียนหรือนอกเวลาเรียน*	3.66	1.01	ปานกลาง	4.61	0.65	มากที่สุด	0.26*	1*
รวม	3.90	0.78	ปานกลาง	4.71	0.48	มากที่สุด	-	-

ข้อมูลจากตาราง 4 พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล ด้านสื่อและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ พบว่า ข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ ผู้เรียนใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้นอกชั้นเรียนหรือนอกเวลาเรียน ($PNI_{modified} = 0.26$)

ตาราง 5

ค่าเฉลี่ย (*M*) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*SD*) ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (*PNI_{modified}*) ของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล ด้านการประเมินผลการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล ด้านการประเมินผลการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน (<i>D</i>)			สภาพที่พึงประสงค์ (<i>I</i>)			ความต้องการจำเป็น (<i>PNI_{modified}</i>)	
	<i>M</i>	<i>SD</i>	แปลผล	<i>M</i>	<i>SD</i>	แปลผล	(<i>I</i> – <i>D</i> / <i>D</i>)	ลำดับที่
16. ครูประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสอบถาม การทดสอบ การปฏิบัติจริง ฯลฯ	4.13	0.92	มาก	4.77	0.50	มากที่สุด	0.15	4
17. ครูประเมินผลการเรียนรู้ที่สะท้อนถึงความสุขในการเรียนรู้ของผู้เรียน*	3.70	1.07	ปานกลาง	4.70	0.57	มากที่สุด	0.27*	1*
18. ครูประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนที่สะท้อนถึงการรู้จักตนเอง รู้จักความชอบและความถนัดของตนเอง*	3.71	1.01	ปานกลาง	4.69	0.52	มากที่สุด	0.26	2
19. ครูประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนที่สะท้อนถึงทักษะที่สำคัญในยุคดิจิทัล เช่น ทักษะการคิดขั้นสูง ทักษะการใช้ดิจิทัล ทักษะชีวิต ฯลฯ	3.79	0.92	ปานกลาง	4.70	0.52	มากที่สุด	0.24	3
20. ครูประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนจากการสะท้อนผลความรู้สึและความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้ปกครอง*	3.65	0.97	ปานกลาง	4.61	0.62	มากที่สุด	0.26	2
รวม	3.80	0.86	ปานกลาง	4.68	0.47	มากที่สุด	-	-

ข้อมูลจากตาราง 5 พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ ครูประเมินผลการเรียนรู้ที่สะท้อนถึงความสุขในการเรียนรู้ของผู้เรียน ($PNI_{modified} = 0.27$)

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีประเด็นสำคัญในการอภิปรายผล ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล พบว่า ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนรู้ 3) สื่อและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ และ 4) การประเมินผลการเรียนรู้ ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าการจัดการเรียนการสอนนั้น จะอยู่ในขอบข่ายของงานวิชาการที่ประกอบด้วยการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และที่สำคัญ ในการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลจะเน้นไปที่การใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับเพ็ญจันทร์ สินธุเขต (2560) ได้ศึกษาการศึกษายุคนี้ (ยุคดิจิทัล) : Thailand 4.0 พบว่า

ประกอบด้วย 1) ด้านหลักสูตร เนื้อหาสาระองค์ความรู้ไม่แยกส่วนจากกัน ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะ มีความยืดหยุ่นตามบริบท เชื่อมโยงและสอดคล้องกับอาชีพสำหรับศตวรรษที่ 21 2) ด้านกระบวนการเรียนรู้ เน้นวิธีการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมที่บูรณาการเทคโนโลยีสืบค้นและใช้เนื้อหาเป็นฐานสอนในบริบทที่เป็นจริง สร้างทักษะการคิด ในขั้นที่สูง และซับซ้อนขึ้น 3) ด้านการวัดผลประเมินผลปฏิรูปแนวการวัดและประเมินผลการศึกษา เป็นการประเมิน ในรูปแบบใหม่ที่เน้นทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 วิธีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย เน้นการสะท้อนผลการปฏิบัติของผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ประจำวัน และ 4) ด้านการพัฒนาสื่อ สร้างความรู้ในการใช้สื่อ สารสนเทศและเทคโนโลยีหลากหลาย สื่อจาก ICT ระบบ Internet ในการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลขนาดใหญ่

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ยุคดิจิทัล เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการพัฒนาทางด้านดิจิทัล สถาบันการศึกษาหลายแห่งมีการปรับหลักสูตร ที่เน้นการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ สามารถประยุกต์ใช้ได้จริง มีรูปแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น สามารถตอบโจทย์ความต้องการ ของผู้เรียนได้รวดเร็ว สอดคล้องกับอดีต เกิดเรื่อง (2560) ที่กล่าวถึงการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล ต้องคำนึงถึงการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล โดยหลักสูตรต้องเน้นการสร้างสรรคปรับแต่งการเรียนรู้ เน้นการใช้เครือข่ายออนไลน์ ในการจัดการเรียนรู้ สร้างสถานการณ์จำลองให้ผู้เรียนพบประสบการณ์จริง เนื้อหาการเรียนรู้ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ บนเครือข่ายออนไลน์ สามารถสร้างองค์ความรู้ แบ่งปันความรู้และเนื้อหาผ่านเครือข่ายออนไลน์ และส่งเสริมความรู้ในโลก แห่งการทำงานมากขึ้น

3. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นครูและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากในยุคดิจิทัลเกิดการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนจะเรียนรู้ตามความความใจของตนเอง สามารถ ศึกษาหรือเรียนรู้ได้ตามที่ต้องการผ่านแพลตฟอร์มเทคโนโลยีที่หลากหลาย ครูผู้สอนจึงควรทำความเข้าใจในแนวทางการเรียนรู้ของผู้เรียนและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันกับผู้เรียน เพื่อตอบสนองต่อความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับปญญินฐฐา มาเชค (2565) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลนั้น ครูผู้สอนควร คำนึงถึงองค์ประกอบทางด้านการออกแบบเนื้อหา การออกแบบกิจกรรมและการออกแบบการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับ ความต้องการและรูปแบบของการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคดิจิทัล โดยเน้นผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้ และนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนที่ก่อให้เกิดการจัด การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน และสอดคล้องกับ Kukulska-Hulme and Traxler (2013) เสนอแนะว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลนั้น ต้องคำนึงถึงผู้เรียน โดยจะเน้นไปในสร้างสรรค์ให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง คำนึงช่วงอายุของผู้เรียนและคำนึงถึงสิ่งที่จะเป็นมิตรต่อผู้เรียนในแต่ละช่วงอายุที่ ควรเพิ่ม ทางเลือกให้กับผู้เรียนในการสอบถามหรือให้ความคิดเห็นได้ โดยการให้ผู้เรียนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็น ปัจจัยสำคัญต่อการเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถทางการเรียนของผู้เรียนในสังคมยุคดิจิทัล

4. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัล ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า การประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นความสุขในการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องจากปัจจุบัน การจัดการเรียนการสอนได้ปรับเปลี่ยนในรูปแบบออนไลน์มากยิ่งขึ้น โดยใช้เครื่องมือดิจิทัลมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ หลากหลาย และผลกระทบจากการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์นี้เอง ทำให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรม อารมณ์และความสุขของ ผู้เรียนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มอบนโยบายการศึกษาและแนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย “เรียนดี มีความสุข” เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาาร่วมกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยการเรียนการสอนจำเป็นต้องเริ่มจาก ความสุขทั้งผู้เรียน ผู้สอนและผู้ปกครอง เมื่อมีความสุขแล้ว ก็จะส่งผลให้การเรียนดีขึ้น เมื่อการเรียนดีขึ้น ย่อมจะส่งผลกลับไป

ทำให้มีความสุขมากยิ่งขึ้นนั่นเอง นอกจากนี้แล้ว เมื่อผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ ก็จะรับรู้ความถนัด ความสามารถและศักยภาพของตนเองในด้านต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Zaker et al. (2016) ได้จัดทำโปรแกรมเพิ่มความสุขของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ความสุขส่งผลทางบวกต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง นักเรียนที่มีความสุขเพิ่มขึ้นทำให้การรับรู้ความสามารถตนเองได้ดีขึ้นเช่นกัน และความสุขยังส่งผลต่อความสามารถในการรับรู้ตนเองที่เกี่ยวข้องกับความมั่นใจ การที่บุคคลมองตนเองในแง่ดีทำให้บุคคลสามารถจัดการกับเหตุการณ์หรือปัญหาที่เผชิญในชีวิตได้ แต่ถ้าบุคคลขาดความสุขจะส่งผลให้เกิดอารมณ์ทางลบ ทำให้บุคคลไม่สามารถควบคุมความวิตกกังวล และขาดความสามารถในการรับรู้ตนเอง สอดคล้องกับวิลลาวัลย์ กองสะติ (2562) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ความสุขในการเรียนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และสอดคล้องกับสาวิตริ ผิวงาม (2564) ที่ศึกษาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ดิจิทัลที่ส่งเสริมความสุขในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา พบว่า การเรียนรู้ในยุคดิจิทัลนั้น ผู้เรียนจะให้ความสำคัญในด้านของความสุขในการเรียนรู้ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้เครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัลที่หลากหลายและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนของผู้เรียน

5. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัลด้านสื่อและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ พบว่า สื่อและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อสร้างการเรียนรู้นอกเวลาเรียน เนื่องจากท่ามกลางความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการพัฒนาทางด้านดิจิทัลเกิดนวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่สามารถตอบโจทย์และรองรับการใช้งานเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างหลากหลายและไม่จำกัด เช่น เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน กอปรกับการขับเคลื่อนนโยบายด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่สานงานต่อก่อนงานใหม่ของนโยบาย “เรียนดี มีความสุข” ซึ่งในทุกมิติ เดินหน้าเพื่อ “ปฏิวัติการศึกษา แก้ปัญหาประเทศ” นั้น โดยหนึ่งในนโยบายที่สำคัญในการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล คือ การมุ่งขับเคลื่อนการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา (anywhere anytime) มีระบบหรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ นำสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อเป็นแหล่งสืบค้นข้อมูล โดยผู้เรียนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ก่อให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษาของชาติโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน ทำให้การพัฒนาทักษะและศักยภาพของผู้เรียนก้าวหน้ายุคดิจิทัล เกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็วชัดเจน สอดคล้องกับพงษ์พัชรินทร์ พุทธิวัฒน์ (2564) ที่เสนอแนะว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในโลกยุคดิจิทัล ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากต่อพฤติกรรมในการใช้ชีวิตรวมถึงการเรียนรู้ โลกแห่งการเรียนรู้ได้พัฒนาไปอย่างมากจากการที่มีระบบอินเทอร์เน็ตและการพัฒนาของเทคโนโลยีดิจิทัล ระบบเครือข่ายความรู้ออนไลน์มีการขับเคลื่อนอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และเข้ามามีส่วนสำคัญในด้านข้อมูล เครื่องมือในการเรียนรู้ รวมถึงการสร้างองค์ความรู้และประสบการณ์ให้กับผู้เรียน พฤติกรรมในการเรียนรู้ของผู้เรียนก็จะเริ่มเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากแต่ละคนเลือกที่จะเรียนรู้หรือหาข้อมูลตามความสนใจของตนเอง ผู้เรียนสามารถศึกษาหรือเรียนรู้ได้ตามที่ต้องการ ทั้งในส่วนของเนื้อหา เวลา และสถานที่ ส่งผลให้การจัดการศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับตัวเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมและรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนในยุคนี้ สอดคล้องกับ Starfish Labz (2567) ได้ให้ข้อสังเกตว่า การจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลนี้ ครูผู้สอนต้องมีกลยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้ในยุคที่เทคโนโลยีและ AI เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิต เพราะการเรียนรู้ของผู้เรียนปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย การเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์กำลังเป็นที่นิยม โดยมีเทคโนโลยีใหม่ในมือถือมากมายที่ผู้เรียนเข้าไปเรียนรู้ได้อย่างสะดวกและรวดเร็วมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน จึงเป็นเรื่องที่ครูต้องศึกษาเรียนรู้และนำเทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล และสอดคล้องกับศุภชัย เจริญวรรณ (2567) ได้เสนอแนะว่า การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้เรียนรู้เรื่องของ AI, computing technology และเทคโนโลยีด้านอื่น ๆ นั้น ควรเป็นเรื่องพื้นฐานใหม่ที่จะทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมในยุคที่ใช้ปัญญาประดิษฐ์ ใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ผสมผสานเพื่อทำให้เกิดระบบเศรษฐกิจสังคม สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนมากขึ้นและมีชีวิตที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัลในแต่ละด้าน ไปกำหนดเป็นจุดเน้นและนโยบายของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล
2. ครูผู้สอนสามารถนำผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้และด้านการประเมินผลการเรียนรู้ มาเป็นจุดเน้นในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้และคุณภาพผู้เรียนตามที่สถานศึกษากำหนด
3. หน่วยงานทางการศึกษาระดับนโยบายที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัลในแต่ละด้าน ไปกำหนดเป็นประเด็นเร่งรัดในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัลในรูปแบบของแนวทางการปฏิบัติและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำผลการวิจัยนี้ ไปศึกษาวิจัยต่อยอดเพื่อพัฒนาเป็นแนวทางหรือรูปแบบการของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัลที่ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน โดยใช้ระเบียบการวิจัยสมมติวิธีที่เก็บและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณตามรูปแบบที่เหมาะสม
2. ควรขยายขอบเขตของกลุ่มประชากรในการวิจัยที่กว้างขึ้นและครอบคลุมในการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกสังกัด เพื่อสามารถนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงในยุคดิจิทัลได้ทุกระดับการจัดการศึกษา

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ปทุมธรรมา มาเชก. (2565). *การบริหารองค์กรทางการศึกษาในยุคดิจิทัล*. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พงษ์พัชรินทร์ พุฒธนะ. (2564). การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในยุคดิจิทัล. *วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้และเทคโนโลยี*, 1(2), 1-11.
- เพ็ญจันทร์ สินธุเขต. (2560). *การศึกษายุคนี้ (ยุคดิจิทัล): Thailand 4.0*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วิลาวัลย์ กองสะดี. (2562). *ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 52 คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยราชพฤกษ์ ปีการศึกษา 2552*. วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- ศุภชัย เจียรนวนนท์. (2567). *Learning center หัวใจสำคัญของการศึกษาในยุคดิจิทัล*.
<https://www.thairath.co.th/futureperfect/articles/2820311>
- สาวิตรี ฝูงาม. (2564). เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ดิจิทัลที่ส่งเสริมความสุขในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 13(2), 284-300.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2564). *พลังครูไทยวิถีใหม่ฉลาดรู้เท่าทันดิจิทัล : หนังสือวันครู. 16 มกราคม 2564*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2566). *การบริหารวิชาการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคพลิกผัน*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อติพร เกิดเรือง. (2560). การส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อรองรับสังคมไทยในยุคดิจิทัล. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 6(1), 173-184.
- อานนท์ วิชานนท์. (2567). สมัยที่ 2 “เพิ่มพูน” พร้อมขับเคลื่อนนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล สานงานต่อ ก่องานใหม่ “เรียนดี มีความสุข” ทุกมิติ เดินหน้า “ปฏิวัติการศึกษา แก้ปัญหาประเทศ”.
<https://moe360.blog/2024/09/16/minister-education-policy/>
- Starfish Labz. (2567). เรียนดี มีความสุข สร้างผู้เรียนในยุคดิจิทัล. <https://www.starfishlabz.com/blog/1589-เรียนดี-มีความสุขสร้างผู้เรียนในยุคดิจิทัล>
- The reporter Asia. (2564). คิดว่า ลูกคุณเป็น Digital native หรือ Digital naïve.
<https://www.fmworld.net/overseas/th/th/uh-x/2012/?from=overseas>.

ภาษาอังกฤษ

- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed-methods approaches* (5th edition). Sage Publications.
- Kukulska-Hulme, A., & Traxle, J. (2013). “Design principles for mobile learning In H. Beetham, & R. Sharpe (Eds.), *Rethinking pedagogy for a digital age: Designing for 21st, Century Learning* (2nd). (pp. 244–257) Routledge.
- Zaker, A., Dadsetan, A., Nasiri, Z., Azimi, S., & Rahnama, F. (2016). Effectiveness of happiness on self-efficacy of students. *Electronic Journal of Biology*, 12(4), 333-336.